4 november 2025

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

li.remissvar@regeringskansliet.se

remisser@regeringskansliet.se

YTTRANDE ÖVER PROMEMORIAN FÖRBÄTTRAT GENOMFÖRANDE AV UTP-DIREKTIVETS FÖRBUD MOT SENA ANNULLERINGAR

Diarienummer Ll2025/01503

Sammanfattning

Foder & Spannmål (nedan "F&S") tillstyrker ambitionen att säkerställa ett korrekt genomförande av UTP-direktivet och att motverka otillbörliga handelsmetoder i livsmedelskedjan.

F&S ser dock risker med att de föreslagna ändringarna i lagen (2021:579) om förbud mot otillbörliga handelsmetoder vid köp av jordbruks- och livsmedelsprodukter (LOH) tillämpas utan avgränsning till färskvaror. Förslaget innebär att även spannmål, foder och andra lagringsbara jordbruksprodukter omfattas av ett förbud mot annulleringar som sker med "så kort varsel att leverantören inte rimligen kan förväntas hitta alternativ avsättning". En sådan ordning riskerar att skapa rättsosäkerhet, försvåra kommersiella relationer och hämma effektiviteten i handeln, utan att bidra till ett tydligare leverantörsskydd.

F&S anser därför att:

- Förbudet bör begränsas till färskvaror, i enlighet med UTP-direktivets ordalydelse.
- Alternativt bör undantag eller förtydliganden införas för spannmål, foder och bulkprodukter med stabil marknad.
- Begreppet "så kort varsel att leverantören inte rimligen kan förväntas hitta alternativ avsättning" bör preciseras i förarbeten eller föreskrifter för att undvika rättsosäkerhet.

Förslaget går längre än EU:s minimikrav

Promemorian föreslår att det svenska förbudet mot sena annulleringar ska gälla samtliga jordbruks- och livsmedelsprodukter (s. 9–10). Detta går längre än UTP-direktivets artikel 3.1 b, som endast kräver skydd för färskvaror.

För spannmåls- och fodersektorn, där handeln sker genom etablerade kontraktsformer och standardvillkor, framstår den utvidgade regleringen som oproportionerlig. Dessa marknader kännetecknas av långsiktig planering och goda avsättningsmöjligheter på öppna råvarubörser. Ett allmänt förbud mot annulleringar oberoende av varuslag kan därmed få negativa följder utan att bidra till ökad balans mellan aktörerna.

Rättsosäkerhet och tillämpningsproblem

Det föreslagna tillägget i 5 § första stycket 2 b innebär att en köpare förbjuds att annullera en order med ”så kort varsel att leverantören inte rimligen kan förväntas hitta alternativ avsättning”. Denna formulering innebär ett bedömningsmoment i varje enskilt fall, som varken leverantör eller köpare kan förutse.

För spannmål och foder, där marknaden är internationell, volymbaserad och ofta hanteras via terminsaffärer, är det praktiskt omöjligt att avgöra när en leverantör ”rimligen” kan finna ny köpare. Risken för olika tolkningar mellan företag och tillsynsmyndighet skapar rättsosäkerhet och ökad administrativ börda.

F&S rekommenderar därför att regeringen tydliggör i förarbetena att:

- Regeln främst avser lättfördärvliga färskvaror.
- Produkter med etablerade marknadskanaler (som spannmål, oljeväxter och foder) inte omfattas av samma riskbedömning.

Effekter på handel och konkurrenskraft

Foder- och spannmålshandeln bygger på effektiv logistik, volymplanering och avtalsmässig flexibilitet. Om företag riskerar sanktionsavgift vid varje ändring av beställning eller volym kan det leda till överdriven försiktighet, minskad rörlighet och ökade kostnader. Detta kan i sin tur påverka livsmedelsförsörjningen och prisbildningen negativt, särskilt i tider av marknadsstörningar. Sverige bör därför inte införa regler som går längre än nödvändigt och därmed försämrar svenska företags konkurrenskraft jämfört med andra medlemsstater.

Slutsats

F&S stödjer intentionen att stärka leverantörernas ställning men anser att regleringen bör:

1. Begränsas till färskvaror enligt direktivet.
2. Undanta eller förtydliga tillämpningen för spannmål, foder och bulkvaror.
3. Klargöra i förarbetena hur bedömningen av ”rimlig möjlighet till alternativ avsättning” ska ske.

Ett sådant förtydligande skulle skapa balans mellan skydd för leverantörer och nödvändig affärsmässig flexibilitet i den svenska jordbruks- och livsmedelskedjan.

Stockholm dag som ovan

Pontus Thureson

VD